

Šárka Kindlová ve své diplomové práci zpracovává tematicky vymezený diskurz o výstavě (dále k němu referuji v této zkrácené podobě) aktů *Women: Scenes in the Library*, která byla nejprve uvedena a poté záhy zrušena v programu Týdne vědy a techniky Akademie věd České republiky na podzim roku 2015. Autorka metodou diskurzivně-historického přístupu k analýze diskurzu rekapituluje vývoj události a při analýze souboru 61 mediálních textů kategorizuje sociální aktéry vstupující do daného diskurzu (observací jejich nominací a predikací), sleduje její tematický vývoj (počet a proměnu ústředních témat, která se v diskurzu o výstavě objevují, se zvláštním zřetelem ke vztahu vědy, umění a jeho cenzury, konceptualizace žen a feminismu), způsoby diskurzivního utváření hlavních narativů (pro přesunutí a pro zachování výstavy) včetně argumentačních strategií. Stručně se věnuje takzvané středové pozici, do níž řadí mediální texty zpravodajské. Práce je opatřena přílohami, které obsahují všechny analyzované texty, ukázkou analýzy jednoho textu z korpusu mediálních textů i ukázkou fotografií z výstavy *Women: Scenes in the Library*.

Ve druhé kapitole teoretické části se autorka věnuje nejprve vývoji feminismu (již tradičně kategorizovanému do takzvaných vln) a poté konkrétně jednak vývoji a současnosti feministického hnutí v České republice, jednak historii vzdělávání a vědeckého působení českých žen. Tato část práce je založena na studiu široké skupiny relevantních odborných zdrojů k historii feministického hnutí v zahraničí i u nás, prospělo by jí však místy na jednu stranu zvážení, nakolik jsou detailní historické údaje o vzdělávání žen podstatné pro analyzovaný diskurz, na druhou stranu pak explicitnější propojení této kapitoly s vlastní analýzou (například atribuce feministických argumentů jednotlivým vlnám, propojení části o postavení žen ve vědě s argumentací v mediálních textech zařazených do korpusu apod.).

Třetí kapitola obsahuje vymezení teorie a terminologie CDA, specificky pak diskurzivně-historické metody. Autorka vychází zejména z české odborné literatury a pod jejím vlivem (například práce Prokopové z roku 2014) tuto kapitolu zčásti i člení. Tak jako v jiných závěrečných pracích i zde je vidět, že toto řešení má svá úskalí (daná zejména omezeným rozsahem, který vede k povšechnému či povrchnímu výkladu, opět bez vztahu k vlastní analýze). Například není jasné, proč se dvě kapitoly věnují specificky Foucaultovi a Habermasovi, a ne třeba dalším autorům frankfurtské školy či Pierru Bourdieuovi, kteří CDA i DHA také ovlivnili. (Navíc do jisté míry obecně pochybuji o možnostech dobře parafrázovat myšlení například M. Foucaulta na jedné tiskové straně bez jeho dlouhodobého studia.) Vedle toho by si vedle (a možná i namísto) obligátních vymezení moci, kritiky, ideologie právě zde zasloužily vymezení další pojmy, s nimiž se pak v analýze pracuje, například narativ či stereotyp (jehož vymezení se například objevuje na str. 56 v poznámce pod čarou).

Ve čtvrté, analytické kapitole autorka nejprve demonstruje analytický postup na publicistickém textu o uměleckém díle Entropa Davida Černého, a to formou, která je obvyklá v programových textech stoupců DHA. Domnívám se, že by bylo vhodné, aby autorka při obhajobě vysvětlila,

proč si k ukázce analytické metody vybrala právě tento text, jak rozlišovala mezi tématy a koncepty na jedné straně a jak mezi argumenty a falešnými argumenty na straně druhé. V popisu diskurzu o výstavě se autorka snaží věnovat pozornost „historickému“, vývojovému hledisku dané události, sleduje vstupy jednotlivých sociálních aktérů do diskurzu a zároveň počet mediálních vstupů ve sledovaném období. Při vlastní analýze autorka nejprve mluví o dvou pozicích pojmenovaných „pro zachování a pro ukončení výstavy“, poté – při vlastní analýze textů – vytváří tři skupiny nazvané přístup feministický, antifeministický a středový. Prosím autorku, aby u obhajoby vysvětlila, na základě čeho vymezila dané kategorie, jak postupovala při přiřazování jednotlivých textů k nim (na základě jakých kritérií), nakolik byly kategorie dány a priori a nakolik jsou výsledkem analýzy.

Pokud jde o hodnocení provedené analýzy, domnívám se, že autorka vložila velké množství energie do deskriptivní analýzy souboru nejvýznamnějších mediálních textů k vybrané události a projevila citlivost k jejímu diskurzivnímu vývoji. Na druhou stranu je z práce zjevné, že je to autorčin první pokus o diskurzivní analýzu, takže zde nacházíme nedostatky například v přesnosti analýzy (nejasnost v principech kategorizace, přiřazování jednotlivých textů k narativům) i v důkladnosti interpretace – jednak bych zde ocenila, kdyby autorka v analýze přesněji formulovala kritéria umisťování konkrétních textů do pomyslného konceptuálního prostoru daného diskurzu, jednak vyjasnila například práci s argumenty a falešnými argumenty. Zároveň by bylo vhodné v práci více popsat vztahy mezi prolínajícími se diskurzy (zejména diskurz o umění a jeho cenzuře, diskurz o postavení žen a diskurz o vědě), o čemž se autorka v práci zmiňuje, ale zasloužilo by si to preciznější komentáře v analytické části nad konkrétními pasážemi v jednotlivých textech. Větší pozornost by si zasloužilo i sledování vztahu sociálních entit a dějů, které jsou součástí dané události, a jazykových prostředků, kterými se ztvárňují, jak se jednotlivá vyjádření přejímají mezi jednotlivými mediálními texty apod. – v práci jsou v tomto smyslu učiněny některé kroky, sledování právě tohoto vztahu by mohlo být důslednější.

Po formální stránce by práce rozhodně zasloužila pečlivější editaci, opakované nedostatky nacházíme ve více oblastech, například ve formální podobě seznamu literatury, pravopise (typicky interpunkci), vynechaných/přebývajících slovech, špatných koncovkách u ohebných slov, ve věcných tvrzeních.

Celkově konstatuji, že diplomová práce Šárky Kindlové splňuje požadavky kladené na závěrečné práce. Zejména s ohledem na úroveň podrobnosti dané analýzy, na některé nejasnosti ve výkladu a na formální podobu práce navrhuji hodnotit ji známkou dobře.

V Praze dne 14. 6. 2017

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.